

การประเมินการจัดการการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*

ASSESSMENT OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT IN SPECIFIC
GROUPS OF SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY FACULTY OF
SOCIAL SCIENCES MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

สุเทพ สุวีรางกูร¹, นฤมล เจริญใจ², ประจวบ ประเสริฐสังข์³,
พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ (สุทธิพนธ์ สุทธิจโน)⁴ และ ชาตรี สุขสบาย⁵
Suthep Suvirangkun¹, Narumon Charoenjai², Prachuab Prasertsang³,
Phrakhrusuttimetawat Suttipot Sutdhivajano⁴ and Chatree Suksabay⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻⁵ Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: suttipot555@gmail.com

Received 19 March 2024; Revised 4 April 2024; Accepted 26 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ
ผลิต และผลกระทบ ของหลักสูตรด้านโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหา และรายวิชาเฉพาะสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา โดยใช้รูปแบบ CIPP Model 2) เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะใน

* สุเทพ สุวีรางกูร, นฤมล เจริญใจ, ประจวบ ประเสริฐสังข์, พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ (สุทธิพนธ์ สุทธิจโน) และ ชาตรี สุขสบาย.
(2567). การประเมินการจัดการการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
4(2), 119-136.

Suthep Suvirangkun, Narumon Charoenjai, Prachuab Prasertsang, Phrakhrusuttimetawat Suttipot
Sutdhivajano and Chatree Suksabay. (2024). Assessment of Instructional Management In Specific Groups of
Sociology and Anthropology Faculty of Social Sciences Mahamakut Buddhist University. Journal of Political
Science Mahamakut Buddhist University, 4(2), 119-136.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

การพัฒนาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง 2564-2567 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 38 รูป/คน โดยจำแนกเป็นอาจารย์ผู้สอนจำนวน 8 รูป/คน นักศึกษาจำนวน 10 รูป/คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 17 รูป/คน เจ้าหน้าที่และนักวิชาการคณะสังคมศาสตร์ 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ มีระบบการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษาสามารถตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาอยู่ในระดับมาก 2) ข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ 1 การจัดทำหลักสูตร ควรมุ่งเน้นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับประเด็นที่จัดการเรียนการสอน และมีความสมดุลระหว่างภาคแนวคิดทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ เช่น ทักษะการ วิจัย เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมทักษะด้านสังคม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การมีจิตอาสา เป็นต้น 2 การบริหารหลักสูตร ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในเชิงรุก และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยการใช้สื่อออนไลน์และออฟไลน์ เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิด การวิพากษ์ ปรากฏการณ์ทางสังคมบนพื้นฐานทางวิชาการ

คำสำคัญ: การประเมินผลหลักสูตร, การจัดการเรียนการสอน, รายวิชาเฉพาะ, ชิป โมเดล, สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

Abstract

This research has the following objectives: 1) To Assessment the context, inputs, output processes, and impacts of the curriculum in terms of curriculum structure, content, and Concentration Coursein Sociology and Anthropology 2016 using the CIPP Model. 2) To find guidelines and suggestions

for developing the sociology and anthropology curriculum. (Curriculum revised in 2021) It used quantitative and qualitative research methods to collect data from a Population or sampling of 38 people, classified as 8 teaching staff, 10 students, and 17 graduates, staff and academics from the Faculty of Social Sciences 3 people.

The research results found that: 1) In terms of context, most students and graduates who responded to the questionnaire had opinions about the curriculum objectives at a high level. Regarding the input factors, the course instructors provided appropriate advice for studying at a high level. In terms of process, there was a system to evaluate student progress and monitor development at a high level. In terms of productivity, the ability to perform work related to sociological and anthropological knowledge was at a high level. 2) Suggestions are divided into two issues. First Curriculum preparation should focus more on the application of information technology in teaching and learning, including increasing the skills of course instructors in using technology. It is appropriate to the subject matter taught and has a balance between theoretical concepts and practical aspects, such as research skills, to promote practical knowledge and skills in sociology and anthropology. It went hand in hand with promoting social skills. It includes creativity. There was good interaction with others, volunteerism, etc. Second Curriculum administration should promote the curriculum proactively and with more diversity by using online and offline media. It should, for example, be a public relations brochure and focus on teaching and learning that stimulates students' thinking processes, critical thinking, and social phenomena on an academic basis.

Keywords: Curriculum assessment, Teaching and learning management, Concentration Course, CIPP Model, Sociology and Anthropology

บทนำ

ในประเทศไทย ภาครัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงกำหนดให้มีแผนพัฒนา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของแผนดังกล่าว โดยในแต่ละปีรัฐบาลจะจัดสรร ทรัพยากรและงบประมาณในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเฉพาะการปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรการศึกษา หลังจากได้ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาเป็นระยะเวลา นาน กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2544 โดยมี รายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้างการจัดหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ การวัด และการประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการจัดทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับจำเป็นต้อง ดำเนินการ หลักสูตรร่วมด้วยเสมอ หลักสูตรเปรียบเสมือนแนวทางว่า ควรจะดำเนินการ จัด การศึกษาไปในทิศทางใด ในการจัดการหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาที่ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายของการศึกษาว่าต้องมีการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสม ในการพัฒนาประชากรของประเทศอย่างไร นอกจากนี้หลักสูตรยังเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ช่วย ชี้แนะให้ครูหรืออาจารย์สามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย หากหลักสูตรมีการวางแผน งานไม่ดี จะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย (Chomphon Kunchon at Ayuthaya, 1987) การใช้หลักสูตรจึงมีความจำเป็นต้องทำประเมิน หลักสูตร โดยการติดตามความก้าวหน้าของ การใช้หลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543)

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิตโดยเปิดสอนทั้ง หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษา ซึ่งระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นการพัฒนา นักวิชาการ และนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหา ความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และจรรยาบรรณทางวิชาการ และวิชาชีพ ทุกหลักสูตรจะกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ให้

สัมพันธ์สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชา เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมิน ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่ใช้เมื่อดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาว่า มีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่เกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมิน

หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมาราชวิทยาลัย เป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 เพื่อปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา พ.ศ. 2564 ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย คือ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์ปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างเป็นระบบ เป็นผู้ที่ยึดมั่นหลักพุทธธรรม รับผิดชอบต่อสังคม โดยคณะสังคมศาสตร์ให้การสนับสนุน ความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารหลักสูตรนี้ การเรียนการสอนทุกรายวิชาดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตร ทั้งในด้านการกำหนดอาจารย์ผู้สอน การตรวจสอบการประเมินผลการเรียน การวางแผนการบริหาร มีกิจกรรมเสริม หลักสูตรให้นักศึกษา ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สาขาวิชาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จึงต้องการที่จะประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมาราชวิทยาลัย เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อผลิตบัณฑิต ที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการ พัฒนาการศึกษต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบของหลักสูตร ด้าน โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหา และรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ. 2559 โดยใช้รูปแบบ CIPP Model
2. เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง 2564 - 2567)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา หลักสูตรปรับปรุง 2559 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ. 2564-2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดมีจำนวน 38 รูป/คน โดยจำแนกได้ดังนี้ อาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์พิเศษ จำนวน 8 รูป/คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 17 รูป/คน เจ้าหน้าที่และนักวิชาการคณะสังคมศาสตร์ 3 คน

2. เนื้อหาในการประเมิน

เนื้อหาในการประเมิน การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินรายวิชาเฉพาะในหลักสูตร สาขาวิชาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ประกอบด้วย

- 1) บริบท มีการประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชาเฉพาะ
- 2) ปัจจัยนำเข้า มีการประเมินเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน
- 3) กระบวนการ มีการประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 4) ผลผลิต มีการประเมินเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านแนวคิด/ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา ความสามารถในการวิจัย และการมีจริยธรรม

5) ผลกระทบ มีการประเมินเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน คุณธรรม และคุณสมบัติ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ แบบสอบถามความคิดเห็น แนวทางการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม รวมทั้งการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร การนิเทศ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรฯ โดยจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 ชุด เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Five Scales) มีระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5,4,3,2,1 ตามลำดับดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับนักศึกษาปัจจุบัน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับบัณฑิต

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับเจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์

4. การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้สำหรับสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และนักวิชาการคณะสังคมศาสตร์และผู้สอน เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฯ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรและการสร้างแบบสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 นำแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มาสร้างเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์และใช้คำถามที่สอดคล้องและครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 3 นำประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ และเจ้าหน้าที่ เพื่อขออนุญาตหมายกำหนดเวลา ในการสัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์ (เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19) โดยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ มีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นการเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมแบบสัมภาษณ์เพื่อส่งให้อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์พิเศษ ในการบันทึกการสัมภาษณ์ และนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

2) ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ ตามข้อความในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก เมื่อสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

3) จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาและมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสอบถาม จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพสำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ 2) วิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อ หลักสูตร (มาเรียม นิลพันธุ์ 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด (Open-end Questions) ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์
และผลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะพรรณนาความ

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ผลการวิจัย จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์
สามารถสรุปผลการประเมินด้านต่าง ๆ ตามรูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model ได้
ดังนี้

ด้านบริบท

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วน
ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.27, S.D. =
0.35) สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีการ
เรียนการสอนที่สื่อสารได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน อยู่ในระดับ
มากทั้งหมด ด้านโครงสร้างหลักสูตร นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม ทั้ง
ด้านจำนวนหน่วยกิต ของวิชาเฉพาะตลอดหลักสูตร ด้านรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2559 ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2559

รายวิชา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. SO1001 สังคมวิทยาเบื้องต้น	4.62	0.56	มากที่สุด
2. SO1002 มานุษยวิทยาเบื้องต้น	4.62	0.56	มากที่สุด
3. SO1003 ทฤษฎีสังคมวิทยา	4.66	0.51	มากที่สุด
4. SO1004 ทฤษฎีมานุษยวิทยา	4.64	0.54	มากที่สุด
5. SO1005 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	3.11	0.80	มาก
6. SO1006 สังคมวิทยาเมือง	4.21	0.67	มาก

7. SO1007 เศรษฐศาสตร์สังคมไทย	4.11	0.33	มาก
8. SO1008 ศาสตร์การสังคม	4.22	0.44	มาก
9. SO1009 ประชากรกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	4.33	0.50	มาก
10. SO1010 นโยบายสาธารณะและการวางแผน	4.19	0.40	มาก
11. SO1011 สังคมวิทยาการบริหารงานบุคคล	4.30	0.79	มาก
12. SO1012 ปัญหาสังคมและมาตรการทางสังคม	4.03	0.78	มาก
13. SO1013 อาชีววิทยาและทันตวิทยา	4.09	0.81	มาก
14. SO1014 ภาษาอังกฤษสำหรับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.49	0.84	ปานกลาง
15. SO1015 ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	4.41	0.71	มาก
16. SO1016 จิตวิทยาเชิงพุทธศาสตร์	3.92	0.90	มาก
17. SO1017 การพัฒนาชุมชน	4.10	0.80	มาก
18. SO1018 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม	3.88	0.72	มาก
19. SO1019 การบริหารโครงการ	4.45	0.83	มาก
20. SO1020 สัมมนาประเด็นสังคมร่วมสมัย	4.07	0.73	มาก
รวม	4.17	0.66	มาก

ด้านรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2559 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด จำนวน 4 รายวิชา ได้แก่ SO1003 ทฤษฎีสังคมวิทยา SO1004 ทฤษฎีมานุษยวิทยา SO1001 สังคมวิทยาเบื้องต้น และ SO1002 มานุษยวิทยาเบื้องต้น ด้านความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตร พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาด้านอารมณ์โดยการประยุกต์หลักธรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมากที่สุด มีความสอดคล้องกับรายวิชาได้ช่วยสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล และรายวิชาได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.21, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ มีการใช้เทคโนโลยีในการ ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.18, S.D. = 0.61) ด้านกระบวนการ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร มีการกระตุ้นให้นักศึกษาตื่นตัวในการเรียน ผ่านการซักถามเพื่อพัฒนาระบบการคิด/วิเคราะห์ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม หัวข้อในการจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันต่อเหตุการณ์ และมีความ ครบคลุมด้านเนื้อหา มีการประยุกต์หลักการการวิจัยในการเรียนการสอน และบรรยากาศใน การเรียนการสอนอาจารย์และนักศึกษามีการตอบโต้ร่วมกันอย่างดี อยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ

เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า มีระบบการ ประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษา สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการประเมิน การดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และมีการประเมินการ จัดการเรียนการสอนมีการพิจารณาอย่างองค์รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.69, S.D. = 0.82)

ด้านผลผลิต

สำหรับผลผลิต ด้านวิชาการและการวิจัยของนักศึกษาและบัณฑิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจรรยาบรรณใน การทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทาง สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และมีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.69, S.D. = 0.75)

ผลกระทบ

การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและประกอบอาชีพของบัณฑิต ส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า ประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.59, S.D. = 0.61) ส่วนทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มี

คะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$) = 4.00, S.D. = 1.00) ซึ่งเกิดจากทางหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยายังมีการสอดแทรกเนื้อหาและทักษะการวิจัยเข้าไปในแต่ละรายวิชาค่อนข้างน้อย ด้านคุณธรรม บัณฑิตและนักศึกษามีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน ส่วนความเอาใจใส่/รับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.54, S.D. = 0.74) ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2559 นักศึกษาสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสาธารณประโยชน์ของสังคม ความสามารถในการเขียนและพัฒนาโครงการ มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และในส่วนของความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ และมุมมองที่เข้าใจต่อประชากรกลุ่มเปราะบางและกลุ่มชาติพันธุ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.06, S.D. = 0.74)

อภิปรายผล

จากการประเมินผลหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ทำให้ผู้วิจัยสามารถเห็นประเด็นสำหรับการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งประเด็น

1.ด้านบริบท (Context)

นักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมในปัจจุบัน ลักษณะของหลักสูตรที่ดี ต้องสอดคล้องกับสภาพสังคม นักศึกษา สอดคล้องกับ ชีชนพงศ์ ศรีจันทร์ และคณะ (2562) พบว่า ควรปรับเนื้อหาและวิชาเอกและเพิ่มรายวิชาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากขึ้น และสอดคล้องกับ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณะ (2565) พบว่า โครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตของการศึกษาลดหลักสูตร และหมวดวิชา การทำโครงสร้างหลักสูตรต้องกำหนด กลุ่มวิชา รายวิชา ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับ (จิรัญญา บุรีมาศ และชนาธิป สันติวงศ์ (2559) พบว่า หลักสูตรจำเป็นต้องมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม ดังนั้นในการปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หากหลักสูตรฯ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทักษะทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านความรู้และทักษะทางปัญญา ก็จะสามารถช่วยพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังกล่าวได้

2.ปัจจัยนำเข้า (Input)

นักศึกษามีความเห็นว่า สื่อ/ทรัพยากรการเรียนการสอน มีความเหมาะสมและเพียงพอ ในระดับมาก อย่างไรก็ตามการปรับปรุงในส่วนของระบบอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนออนไลน์ หลักสูตรฯ คณะ และมหาวิทยาลัยยังต้องมีการปรับปรุงให้การสนับสนุนนักศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ และจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนที่ทันสมัยและมีสภาพพร้อมใช้งาน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ วชิระ จันทราช (2554) พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ควรเพิ่มจำนวนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการค้นคว้า เช่น คอมพิวเตอร์และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา

3.ด้านกระบวนการ (Process)

นักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน ชักถาม แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2560) พบว่า การจัดการเรียนรู้กระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนและนักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ในชั้นเรียน อาจารย์และนักศึกษามีระดับปฏิสัมพันธ์อย่างมาก

4.ด้านผลผลิต (Product)

ด้านวิชาการและการวิจัยของนักศึกษาและบัณฑิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจรรยาบรรณในการทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และมีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นจุดแข็งของหลักสูตร สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2560) พบว่า บัณฑิตสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงาน และสังคม ด้วยเหตุนี้หลักสูตรควรปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้ทันสมัย ตรงกับความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปพัฒนาการทำงานและหน่วยงาน และการพัฒนาสังคม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านต่าง ๆ ตามรูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model ได้ดังนี้

ด้านบริบท นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่า สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน และความต้องการของสังคม มีการเรียนการสอนที่สื่อสารได้ชัดเจน เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมากทั้งหมด ด้านโครงสร้างหลักสูตร มีความเหมาะสม ทั้งด้านจำนวนหน่วยกิตของวิชาเฉพาะตลอดหลักสูตร ด้านรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2559 มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด จำนวน 4 รายวิชา ได้แก่ SO1003 ทฤษฎีสังคมวิทยา SO1004 ทฤษฎีมานุษยวิทยา SO1001 สังคมวิทยาเบื้องต้น และ SO1002 มานุษยวิทยาเบื้องต้น ด้านเนื้อหาหลักสูตร รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาด้านอารมณ์โดยการประยุกต์หลักธรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านปัจจัยนำเข้า

อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีในการประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ด้านกระบวนการ

มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร มีการกระตุ้นให้นักศึกษาตื่นตัวในการเรียน ผ่านการซักถามเพื่อพัฒนาระบบการคิด/วิเคราะห์ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม หัวข้อในการจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันท่วงที เหตุการณ์ และมีความครอบคลุมด้านเนื้อหา มีการประยุกต์หลักการการวิจัยในการเรียนการสอน และบรรยากาศในการเรียนการสอนอาจารย์และนักศึกษามีการตอบโต้ร่วมกันอย่างดี อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า มีระบบการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษา สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการประเมินการดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และมีการประเมินการจัดการเรียนการสอนมีการพิจารณาอย่างองค์รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ด้านผลผลิต

สำหรับผลผลิต ด้านวิชาการและการวิจัยของนักศึกษาและบัณฑิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจรรยาบรรณในการทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และมีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาอยู่ในระดับมาก ผลกระทบ การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและประกอบอาชีพของบัณฑิต ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งเกิดจากทางหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยายังมีการสอดแทรกเนื้อหาและทักษะการวิจัยเข้าไปในแต่ละรายวิชาค่อนข้างน้อย ด้านคุณธรรม บัณฑิตและนักศึกษา มีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน ส่วนความเอาใจใส่/รับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2559 นักศึกษาสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสาธารณประโยชน์ของสังคม ร้อยละ ความสามารถในการเขียนและพัฒนาโครงการ มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ ร้อยละ และในส่วนความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ และมุมมองที่เข้าใจต่อประชากรกลุ่มเปราะบางและกลุ่มชาติพันธุ์ อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตรแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาบังคับเอก) สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่ทางหลักสูตรฯ จำเป็นต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรฯ เพิ่มเติมต่อไปในปี 2564 สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำหลักสูตร

1. ควรมุ่งเน้นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับประเด็นที่จัดการเรียนการสอน

2. การจัดทำหลักสูตรควรให้มีความสมดุลระหว่างภาคแนวคิด ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับภาคปฏิบัติ เช่น ทักษะการวิจัยเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมทักษะด้านสังคม (Soft Skills) ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การมีจิตอาสา เป็นต้น

3. การกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาในรายวิชาเฉพาะให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือสถานประกอบการ

4. ควรปรับปรุงรายชื้อวิชา และเนื้อหารายวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

5. จัดลำดับรายวิชาในการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ

6. ควรบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และเป็นการเพิ่มเนื้อหาเชิงลึกให้นักศึกษามากยิ่งขึ้น

7. ควรเพิ่มรายวิชาที่มีความทันสมัยและส่งเสริมทักษะต่อการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้มากขึ้น เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการเป็นผู้นำและทำงานเป็นทีม เป็นต้น

8. เพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การพูด อ่าน และเขียนให้มากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเข้าสู่ตลาดงานในอนาคต

9. หลักสูตรฯ ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินงานจริง และเป็นการเปิดมุมมองทางความคิดให้กับนักศึกษา

10. หลักสูตรฯ ควรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของแรงงาน ในปัจจุบัน โดยการสะท้อนข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต เพื่อทำความเข้าใจสถานประกอบการว่ามีแนวคิด ทศนคติ และความต้องการต่อบัณฑิตอย่างไร รวมถึงเป็นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างความเป็นวิชาการและต่อยอดวิชาชีพทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ข้อเสนอแนะต่อการแนวทางการบริหารหลักสูตร

1. ควรจัดให้มีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาต่างประเทศจำนวนมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและฝึกฝนทักษะทางภาษาของผู้เรียน

2. ควรมีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ด้วยวิธีการลงภาคสนาม การลงชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รวมถึงเป็นการมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการและแก้ไขปัญหาได้ตรงกับสถานการณ์จริง

3. อาจารย์ผู้สอนควรมีกระบวนการติดตามและเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดกระบวนการทำงานร่วมกับอาจารย์อย่างเป็นระบบ

4. หลักสูตรฯ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในเชิงรุก และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยการใช้สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น รวมถึงการใช้สื่อออฟไลน์ เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

5. หลักสูตรควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิด การวิพากษ์ ปรากฏการณ์ทางสังคมบนพื้นฐานทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จิรัญญา บุรีมาศ และชนาธิป สันติวงศ์. (2559). การประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2553 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วารสารราชพฤกษ์, 14(1), 53-59.

ซิณพนธ์ ศรีจันทร์ และคณะ. (2562). การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 16(73), 88-97.

ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณะ. (2565). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 14(2), 63-78.

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10 (2), 1198-1216.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). “การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model”. คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วชิระ จันทราช. (2554). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ.

นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริชัย กาญจนวาสี (2543). การประเมินการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ:

ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

Chomphon Kunchon at Ayuthaya. (1987). Documents relating to curriculum development. 2nd edition. Bangkok: Srinakharinwirot University.